

گزارش سازمان ملل از شاخص‌های توسعه انسانی ایران

سازمان ملل در جدیدترین گزارش از سلسله گزارش‌های توسعه انسانی از ادامه روند رو به رشد شاخص‌های توسعه انسانی و رشد نابرابری درآمدی در جهان و همچنین دست و پنجه نرم کردن ۱ میلیارد نفر از جمعیت کشورهای در حال توسعه با فقر خبر داد.

در گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۴ که برنامه توسعه سازمان ملل منتشر شد، برنامه توسعه سازمان ملل «ترقی پایدار بشر: کاهش آسیب پذیری‌ها و افزایش جهش‌ها» را به عنوان موضوع گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۴ انتخاب کرده است. بر اساس این گزارش، سطح توسعه انسانی در جهان همچنان در حال افزایش است. این گزارش متوسط نمره جهان در شاخص توسعه انسانی در سال ۲۰۱۳ را ۰٫۷۰۲ اعلام کرده است که از نمره تعیین شده برای سال ۲۰۱۲ که ۰٫۷۰۰ بوده، اندکی بیشتر است.

در عین حال رشد شاخص‌های توسعه انسانی در همه مناطق کند شده است. البته کشورهای با توسعه انسانی پایین تر ظاهراً با سرعت بالاتری در حال پیشرفت هستند و این موجب افزایش خوش بینی در مورد کاهش شکاف بین گروه‌های با توسعه انسانی بالاتر و پایین تر شده است.

به رغم رشد کلی توسعه انسانی، روند رو به جلو در تمام مناطق در بازه زمانی ۲۰۰۸ تا ۲۰۱۳ در مقایسه با بازه زمانی ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۸ کند شده است. در کشورهای عربی، منطقه آسیا و اقیانوسیه و آمریکای لاتین و منطقه کارائیب، متوسط نرخ رشد سالانه در شاخص توسعه انسانی در مقایسه این ۲ بازه زمانی به حدود نصف کاهش یافته است.

بر اساس این گزارش، همچنین نابرابری درآمدی در جهان همچنان در حال رشد است و برخورداری از آموزش هم همچنان نابرابر است. نابرابری کلی در اکثر مناطق اندکی کاهش یافته است که به طور عمده ناشی از بهبود وضع سلامت در سال های اخیر است. اما نابرابری درآمدی در چندین منطقه و از جمله کشورهای برخوردار از توسعه انسانی بسیار بالا افزایش یافته است.

سازمان ملل همچنین در گزارش خود، کسب رتبه ۷۵ بین ۱۸۷ کشور در شاخص توسعه انسانی خبر داد و در عین حال اعلام کرد: توسعه انسانی ایران در سال ۲۰۱۳ افزایش یا کاهشی نسبت به سال قبل از آن نداشته است. گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۴ که بر پایه آمار و اطلاعات مربوط به سال ۲۰۱۳ تهیه شده است، نشان می دهد نمره ایران از نظر شاخص توسعه انسانی در این سال نسبت به سال قبل از آن تغییری نداشته است. ایران در شاخص توسعه انسانی در سال ۲۰۱۳ نمره ۰٫۷۴۹ را بدست آورده است. برای سال ۲۰۱۲ هم نمره ایران در این شاخص ۰٫۷۴۹ اعلام شده بود.

با این حال رتبه ایران از نظر میزان توسعه انسانی بین ۱۸۷ کشور جهان در سال ۲۰۱۳، رتبه ۷۵ اعلام شده است. این در حالی است که ایران در سال ۲۰۱۲ رتبه ۷۳ را از این نظر به خود اختصاص داده بود. البته سازمان ملل، ایران را در میان کشورهای دارای توسعه انسانی بالا به حساب آورده است.

متوسط نمره جهان در شاخص توسعه انسانی ۰٫۷۰۲ اعلام شده است که این شاخص نشان می دهد توسعه انسانی در ایران از متوسط جهانی بیشتر است.

سازمان ملل همچنین از رشد سالانه ۰٫۷ درصدی توسعه انسانی در ایران طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳ خبر داد و اعلام کرد رشد توسعه انسانی در ایران طی این دوره از ۱۴۲ کشور جهان بیشتر بوده است. سازمان ملل در بخشی از گزارش جدید خود موسوم به گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۴ اقدام به بررسی میزان رشد توسعه انسانی در کشورهای جهان طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳ کرده است.

بر اساس این گزارش، ایران از نظر متوسط رشد توسعه انسانی در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳ رتبه ۴۵ جهان را کسب کرده است. متوسط رشد توسعه انسانی در جهان طی این دوره ۰٫۷۳ درصد اعلام شده است. ایران در منطقه خاورمیانه رتبه دوم را از نظر میزان رشد توسعه انسانی طی سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۳ کسب کرده است. در عین حال، بر اساس جدیدترین برآورد سازمان ملل، ضریب جینی در ایران طی سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۲ به ۳۸٫۳ واحد رسیده و نابرابری درآمدی در ایران طی این مدت کمتر از ۶۸ کشور از جمله آمریکا، قطر، روسیه، ترکیه، چین بوده است.

در این گزارش که سازمان ملل ضریب جینی ۱۳۸ کشور جهان را اعلام کرده است، متوسط ضریب جینی ایران بین سال های ۲۰۰۳ تا ۲۰۱۲ معادل ۳۸٫۳ اعلام شده است. این رقم نسبت به گزارش قبلی این سازمان که در سال گذشته منتشر شد، تغییری نداشته است.

ایران میان ۱۳۸ کشوری که در این گزارش مورد بررسی قرار گرفته اند، از نظر میزان ضریب جینی در رتبه ۷۰ قرار گرفته است که بدین ترتیب شکاف درآمدی در ایران طی این دوره کمتر از ۶۸ کشور بوده است. بر اساس این گزارش، شکاف درآمدی در برخی از کشورهای صنعتی و توسعه یافته بیشتر از ایران یا تقریباً در سطح ایران است. از جمله این کشورها آمریکا است که شکاف درآمدی بیشتری از ایران دارد. ضریب جینی آمریکا ۴۰٫۸ اعلام شده است.

آمارهای ارائه شده در این گزارش نشان می دهد ایران از نظر برابری زن و مرد در صحنه اجتماع وضع بهتری نسبت به ۴۳ کشور جهان دارد. به طوری که ایران در میان ۱۵۲ کشور جهان رتبه ۱۰۹ را از نظر شاخص نابرابری جنسیتی کسب کرده است. در گزارش توسعه انسانی سال گذشته رتبه ایران از این نظر ۱۰۷ اعلام شده بود که بدین ترتیب ایران در رده بندی جهانی نابرابری جنسیتی ۲ پله نزول داشته است.

گزارش امسال، نمره ایران در شاخص نابرابری جنسیتی را ۰٫۵۱ اعلام کرده است. سهم زنان از کرسی های مجلس، میزان برخورداری زنان از تحصیلات متوسطه و میزان سهم آن ها از بازار کار از جمله شاخصهایی است که برای تعیین

میزان نابرابری بین زن و مرد در هر کشور مورد بررسی قرار گرفته اند. بر اساس گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۴، سهم زنان از مجلس کنونی ایران تنها ۳۱ درصد است. همچنین ۶۲٫۲ درصد از زنان ایرانی دارای تحصیلات متوسطه یا بالاتر هستند که این رقم در مقایسه با بر خوداری ۶۷٫۶ درصدی مردان از تحصیلات متوسطه، کمتر است.

این گزارش نرخ مشارکت مردان بالای ۱۵ سال در بازار کار را ۷۳٫۱ درصد برآورد کرده و این رقم را برای زنان تنها ۱۶٫۴ درصد اعلام کرده است.

در بخش دیگر این گزارش، سازمان ملل با افزایش پیش بینی خود از جمعیت ایران در سال ۲۰۳۰ اعلام کرد: انتظار دارد جمعیت ایران در این سال به ۹۱٫۳ میلیون نفر برسد و ایران همچنان جایگاه خود را به عنوان هفدهمین کشور پر جمعیت جهان حفظ کند.

این نهاد بین المللی سال گذشته در گزارش توسعه انسانی ۲۰۱۳ جمعیت ۸۴٫۴ میلیون نفری را برای ایران در سال ۲۰۳۰ پیش بینی کرده بود که بدین ترتیب در گزارش جدید رقم پیش بینی خود را ۶٫۹ میلیون نفر افزایش داده است. بر اساس این گزارش، جمعیت ایران در سال ۲۰۱۳ بالغ بر ۷۷٫۴ میلیون نفر بوده است. ایران در سال ۲۰۱۳ به عنوان هفدهمین کشور پر جمعیت جهان شناخته شده است و بر اساس پیش بینی سازمان ملل در سال ۲۰۳۰ هم همین رتبه را حفظ خواهد کرد.

این گزارش متوسط رشد جمعیت ایران در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ را ۱٫۲ درصد اعلام و پیش بینی کرده است متوسط رشد جمعیت ایران در فاصله سالهای ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ به ۱٫۳ درصد افزایش یابد.

با این حال در سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۰۵ نرخ باروری به ازای هر زن در ایران ۲ تولد بوده است و پیش بینی شده است این رقم در سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ به ۱٫۹ تولد کاهش یابد. جمعیت شهری هم که در سال ۲۰۰۰ بالغ بر ۶۴ درصد کل جمعیت ایران بوده است در سال ۲۰۱۳ به ۶۹٫۲ درصد افزایش یافته است.

بر اساس پیش بینی سازمان ملل جمعیت جهان که در سال ۲۰۱۳ به ۷ میلیارد و ۱۶۲ میلیون نفر رسیده است، در سال ۲۰۳۰ به ۸ میلیارد و ۴۲۴ میلیون نفر خواهد رسید. متوسط رشد جمعیت جهان در فاصله سال های ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ هم ۱٫۱ درصد پیش بینی شده است.

سازمان ملل در این گزارش همچنین متوسط نرخ بیکاری ایران در سال های ۲۰۰۴ تا ۲۰۱۳ را ۱۳٫۵ درصد اعلام کرد که حدود ۲ برابر متوسط نرخ بیکاری جهان و فقط از نرخ بیکاری ۳۴ کشور در این دوره کمتر بوده است. آمارهای ارائه شده نشان می دهد نرخ بیکاری در میان جوانان ۱۵ تا ۲۴ ساله در ایران در مدت مزبور ۲۳ درصد بوده است. همچنین ۴۴٫۷ درصد جمعیت ایران شاغل بوده است.

تعداد کودکان کار هم در ایران در سال های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۲ معادل ۱۱٫۴ درصد کل جمعیت کودکان ایران برآورد شده است. در این گزارش، ایران همچنین با درآمد سرانه ملی ۱۳ هزار و ۴۵۱ دلاری در سال ۲۰۱۳ رتبه ۷۹ از میان ۱۸۷ کشور جهان را به خود اختصاص داده است.

این گزارش درآمد سرانه ملی ایران بر اساس شاخص قدرت خرید در سال ۲۰۱۳ را ۱۳ هزار و ۴۵۱ دلار اعلام کرده است.